

УДК 81-13-115:81'373.421

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-1-17>**Лілія ВДОВИЧЕНКО,***orcid.org/0000-0001-5074-9835**старший викладач кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(Київ, Україна) l.f.vdovichenko@npu.edu.ua*

СИНОНІМІЧНІ ВІДНОСИНИ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Статтю присвячено дослідженню термінів-синонімів філософської термінології у французькій та українській мовах. Питання про явище синонімії зустрічається у термінології практично усіх галузей діяльності людини, але досі залишається відкритим, оскільки існують різні точки зору на цю проблему. Явище синонімії є специфічним у термінології, оскільки, незважаючи на точність, яка має бути властива терміну, синонімія є невід'ємною ознакою певної терміносистеми. Синонімія вважається небажаним явищем у термінології, оскільки це свідчить про початковий етап формування терміносистеми.

На думку Дж. Лайонза, два вирази є абсолютними синонімами, якщо виконуються такі умови: усі їх значення є ідентичними, вони є синонімами у всіх контекстах, вони є семантичними еквівалентами у всіх аспектах свого значення. Абсолютні синоніми у філософській термінології французької та української мов охоплюють більшість синонімічних рядів та утворюються такими способами, як паралельне вживання термінологічних одиниць іношомовного та автохтонного походження; паралельне вживання іношомовних термінологічних одиниць; паралельне використання автохтонних термінологічних лексем; паралельне використання однослівного терміна й терміна-словосполучення.

Серед філософських термінів виділяємо такі варіанти, як графічні, фонетико-графічні та словотвірні або дериваційні варіанти. Основними структурними типами термінів-синонімів, що входять до складу філософської термінології, є однокореневі та різнокореневі синоніми. В одиничному варіанті синонімів у мові не існує. Вони утворюють так звані синонімічні ряди, які починаються від двох елементів і можуть містити навіть до десяти й більше слів. У філософській термінології французької та української мов кількість синонімів-елементів у синонімічному ряді коливається від трьох до п'яти одиниць.

У статті надано визначення поняття «синонім» у термінології; виконано структурний аналіз термінів-синонімів філософської термінології у французькій та українській мовах та охарактеризовано ці терміноодиниці в семантичному аспекті.

Ключові слова: синонімія, графічні варіанти, фонетико-графічні варіанти, словотвірні або дериваційні варіанти, синонімічний ряд, однокореневі синоніми, різнокореневі синоніми.

Liliya VDOVICHENKO,*orcid.org/0000-0001-5074-9835**Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages for Professional Purposes
National Pedagogical Dragomanov University
(Kyiv, Ukraine) l.f.vdovichenko@npu.edu.ua*

SYNONYMIC RELATIONS OF PHILOSOPHICAL TERMINOLOGY IN FRENCH AND UKRAINIAN LANGUAGES

The article is devoted to the study of terms-synonyms of philosophical terminology in French and Ukrainian languages. The question of the phenomenon of synonymy is found in the terminology of almost all areas of human activity, but it still remains open, because there are different views on this issue. The phenomenon of synonymy is specific in terminology, because, despite the accuracy that should be proper to the term, synonymy is an integral feature of a particular terminology. Synonymy is considered as an undesirable phenomenon in terminology, because it indicates the initial stage of formation of the terminology.

According to J. Lyons, two expressions are absolute synonyms if the following conditions are met: all their meanings are identical; they are synonyms in all contexts; and they are semantic equivalents in all aspects of their meaning. Absolute synonyms in the philosophical terminology of the French and Ukrainian languages cover most of the synonymous series and are formed in the following ways: parallel use of terminological units of foreign and autochthonous origin; parallel use of foreign terminological units; parallel use of autochthonous terminological lexemes; parallel use of a one-word term and a word-combination term.

Among the philosophical terms we distinguish the following options: graphic, phonetic-graphic and derivational options. The main structural types of synonymous terms of philosophical terminology are single-rooted and multi-rooted

synonyms. The synonyms in a single version do not exist in the language. They form so-called synonymous series, which start with two elements and can contain up to ten or more words. In the philosophical terminology of the French and Ukrainian languages, the number of synonyms-elements in a synonymous series varies from three to five units.

The article defines the concept of «synonym» in terminology; a structural analysis of terms-synonyms of philosophical terminology in French and Ukrainian languages is performed and these term-units are characterized in the semantic aspect.

Key words: *synonymy, graphic variants, phonetic-graphic variants, derivational variants, synonymous series, single-root synonyms, multi-root synonyms.*

Постановка проблеми. Слова у мові не існують ізольовано, а вступають у різні типи відношень між собою. Ф. де Сосюр відзначав парадигматичність як мовну універсалію, але більше за інші пласти лексики парадигматично упорядкованою є термінологія у зв'язку із системністю науки, когнітивним інструментом якої є термін. Термінологія систематично упорядкована передусім тому, що систематично упорядкований світ, реалії якого вона відображає (Соссюр, 1977: 158–159).

У сучасному мовознавстві парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі мови визначають як «відношення між словами на основі спільності або протилежності їхніх значень» (Кочерган, 2014: 211). Парадигматичні відносини між термінами доводять їхню системність, в основі якої лежать ознаки, за якими терміни об'єднуються у певні групи. До парадигматичних класів лексико-семантичних одиниць належать тематичні групи, лексико-семантичні поля, синонімічні ряди, антонімічні пари, гіпонімічні групи, лексико-семантичні варіанти одного слова, словотворчі гнізда, словотворчі поля, лексико-семантичні групи тощо.

Актуальність статті зумовлена відсутністю комплексного висвітлення синонімічних відносин у філософській термінологічній лексиці французької та української мов. Проблема синонімічних відносин у термінології, тобто використання декількох спеціальних лексичних одиниць для найменування одного поняття, є однією з найбільш важливих проблем термінознавства. Лінгвісти-термінознавці розглядають синонімію термінів з точки зору сутності терміна. Неоднозначна природа терміна не дає змогу вченим прийти до єдиного трактування цього поняття, оскільки до термінів спочатку висувалися досить жорсткі вимоги, такі як однозначність, стислість, точність, простота, незалежність від контексту.

Аналіз досліджень. Явище синонімії в термінології досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні мовознавці, зокрема С. В. Гриньов (2008 рік), В. П. Даниленко (1977 рік), В. М. Лейчик (1973 рік), Т. І. Панько (1994 рік), С. Д. Шелов (2014 рік), М.-Т. Cabré (1998 рік), F. Gaudin (1993 рік), J. Sager (2000 рік).

Мета статті полягає у дослідженні процесу синонімії у філософській термінології французької та української мов, що досягається виконанням таких завдань, як визначення поняття «синонім» у термінології; виконання структурного аналізу термінів-синонімів філософської термінології у французькій та українській мовах; характеристика цих терміноодиниць у семантичному аспекті.

Виклад основного матеріалу. Питання про явище синонімії зустрічається у термінології практично усіх галузей діяльності людини, але досі залишається відкритим, оскільки існують різні точки зору на цю проблему. Деякі лінгвісти вважають, що теоретично в термінології не повинні допускатися такі лінгвістичні явища, як повна синонімія, полісемія та омонімія (Булаховський, 1954: 3). До семантичних характеристик терміна в системно-семантичному плані належать несуперечливість семантики (відповідність терміна поняттю); однозначність (виключення категоріальної багатозначності); повнозначність (відображення у значенні терміна мінімальної кількості ознак, достатніх для ідентифікації поняття, що вони позначають); відсутність синонімів.

У праці В. П. Даниленко була запропонована полярна позиція: синонімія в термінології – це органічний вияв іманентних закономірностей розвитку лексики, відображення прагнення до збагачення й водночас до уточнення мовних знаків поняттєво узагальненої реальності (Даниленко, 1971).

За словами В. П. Даниленко, «синонімія особливо характерна для початкових етапів формування термінологічних систем, коли ще не пройшов природній (і штучний) відбір кращого терміна і співіснують різні варіанти. Таким чином, становлення терміносистем у період формування мови науки відбувалося шляхом подолання розвинутої синонімізації для позначення одного й того ж поняття» (Даниленко, 1977: 74).

В. А. Татарінов зазначає, що існування синонімічних одиниць у термінологіях цілком виправдане, адже терміни-синоніми, називаючи одне поняття, мають, однак, часткові розходження у виділенні окремих сторін цього поняття, що має розглядатися як необхідна умова наукового

пізнання. На його думку, синонімія не є ознакою початкового розвитку терміносистеми, кількість синонімів протягом розвитку наукової бази збільшується, відповідно, відсутність синонімічного мислення потрібно визнати ознакою стагнації у науці та техніці, оскільки термінологічний синонім є не дублетом, а активним мовним засобом фіксації нового погляду на предмет думки (Татарінов, 1996: 190).

За словами С. Д. Шелова, синонімія термінів наявна лише тоді, коли її можна пояснити за допомогою лексичної синонімії у межах загальнолітературної мови. Урахування мовної компетенції пересічного мовця є відправною точкою для визначення термінів синонімами. Так, на його думку, слова *мовознавство/лінгвістика* є синонімами, а *відміна/деклінація* – еквівалентами, оскільки вони потребують спеціальних знань у галузі лінгвістики (Шелов, 2014).

Явище синонімії специфічне в термінології, бо, незважаючи на точність, яка має бути властива терміну, синонімія є невід'ємною ознакою певної терміносистеми. Синоніми у термінології – «це терміни, що належать до одного і того ж денотата, але мають відмінності у понятійному плані, а також відрізняються семантикою словотворчих елементів, етимологією, ступенем сучасності та особливостями функціонування» (Панько, 1994: 171).

Б. М. Головін та Р. Ю. Кобрін тлумачать синоніми як слова, що виражають одне поняття; розрізняються відтінками значення або стилістичним забарвленням, або й тим, й іншим; а також здатні до взаємозаміни у контексті (Головін, 1987: 53).

Дотримуємося думки Дж. Лайонза, який вважає синонімами будь-які дві лексеми, якщо під час заміни однієї лексеми іншою не змінюється «правдиве семантичне» значення виразу (Lyons, 2001: 428).

У зв'язку з існуванням проблеми надмірності засобів номінації понять у 1970–1980-і роки для позначення явища синонімії зустрічалося паралельне вживання таких термінів, як *синонімія*, *дублетність*, *еквівалентність* і *варіантність*, разом з неоднозначністю їх розуміння (Грин'єв-Гриневиц, 2008: 103). При цьому поняття *синонім*, *варіант* і *дублет* часто розглядалися як рівнозначні, іноді ж *варіанти* розглядалися як різновид *синонімів*, а *дублети* – як *лексичні варіанти*. У зв'язку з цим було введено узагальнюючий термін *термінологічні еквіваленти*, однак існує тенденція використовувати цей термін для позначення міжмовних термінологічних відповідностей (Налепін, 1983).

Як зазначав А. А. Реформатський, окрім власне синонімів (різних слів, що називають один і той самий предмет або явище), термінології притаманні різні варіанти одного й того ж слова. Ці варіанти надають дублети однієї і тієї самої основи, а саме морфологічні, фонетичні, орфографічні (Реформатський, 1986).

Залежно від типу класифікації протиставляють синоніми повні (абсолютні) та неповні (відносні); семантичні, стилістичні й семантико-стилістичні; різнокореневі та спільнокореневі; загальномовні та контекстуальні (ЕУМ, 2004). Також виокремлюють морфологічні, лексичні, словотворчі, синтаксичні та фразеологічні синоніми. Традиційно протиставляють синоніми лексичні (або загальномовні) та контекстуальні (Селіванова, 2010).

Розрізняють формальну та семантичну варіативність. До першої зараховують синонімічні групи на різних рівнях мовної системи (фонетичному, лексичному, граматичному); до другої – морфологічні форми слова, здатні вільно чергуватися, й граматичні еквіваленти. Формальна варіативність уможливорює вибір найзручнішої для мовця одиниці серед лексичних синонімів (Ярцева, 1990: 5–6).

Абсолютні синоніми виникають у результаті зіткнення запозичень, кальок та термінів, створених на основі національної мови, й характеризуються повним збігом семного складу, що свідчить про відображення ідентичних семантичних особливостей (Саламаха, 2013: 130). Абсолютні синоніми відрізняються тим, що вони цілком тотожні за своїм семантичним складом і не вимагають контекстуальних умов (Лейчик, 1973: 104). У термінології абсолютні синоніми часто називають термінологічними дублетами: це слова чи словосполучення, які об'єднуються за допомогою особливої термінологічної співвідносності з одним і тим же науковим поняттям та об'єктом дійсності (Головін, Кобрін, 1987: 54).

На думку Дж. Лайонза, два вирази є абсолютними синонімами, якщо виконуються такі умови: усі їх значення є ідентичними, вони є синонімами у всіх контекстах, вони є семантичними еквівалентами у всіх аспектах свого значення (Lyons, 1995: 61).

Абсолютні синоніми у філософській термінології французької та української мов охоплюють більшість синонімічних рядів та утворюються такими способами.

1) Паралельне вживання термінологічних одиниць іншомовного та автохтонного походження:

(фр.) *substance* = *chose*, *abnégation* = *désintéressement*, *hypothèse* = *principe*, *modèle* =

exemple, narcissisme = l'amour de soi (l'amour-propre), primitif = ancien, prolétariat = peuple, cérémonial = rite;

(укр.) філософія = любовмудрість, декаданс = занепад, демократія = народовладдя, екзистенціалізм = філософія існування, ентузіазм = захопленість, інгеніум = винахідливість (здібність), каузальність = причинність, фалібілізм = непомильність, фальсифікаціонізм = спростовуваність.

2) Паралельне вживання іншомовних термінологічних одиниць:

(фр.) *coïncidence* (< latin) = *synchronisme* (< grec), *interprétation* (< latin) = *analyse* (< grec);

(укр.) аналіз (< грец.) = інтерпретація (< лат.), ейдос (< грец.) = субстанція (< лат.).

3) Паралельне використання автохтонних термінолексем:

(фр.) *corps* = *atomes*, *croiance* = *foi*, *désintéressement* = *détachement*, *durée* = *temps vécu*;

(укр.) Батьківщина = рідний край, в'язниця = тюрма, завершеність = закінченість, спокута = каяття, сім'я = родина.

4) Паралельне використання однослівного терміна й терміна-словосполучення:

(фр.) *solipsisme* = *égoïsme métaphysique*, *sourçon* = *procès d'intention*, *durée* = *temps vécu*;

(укр.) басзинізм = бассова доктрина, герметизм (герметика) = герметичне вчення, екзистенціалізм = філософія існування, метафора = лексема метафорична, етнопсихологія = психологія народу.

Серед філософських термінів виділяємо варіанти, поділяючи їх на такі групи.

1) Графічні варіанти – варіанти, що різняться лише написанням:

(фр.) *conventionalisme* = *conventionnalisme*, *opérationnisme* = *opérationisme*, *béhaviorisme* = *behaviorisme*.

2) Фонетико-графічні варіанти – варіанти, що різняться не тільки вимовою, але й варіантним написанням однакових лексем:

(фр.) *autarcie* [otaɔ'ʁi] = *autarchie* [otaɔ'ʁi], *béhaviorisme* [beavʝə'vism] = *bébehaviorisme* [beavʝu'vism];

(укр.) арифметика = арифметика, аріянство = аріянство, біхевіорізм = бігевіорізм, діалектика = діялектика, діалог = діялог, кінізм = цинізм, клас = кляса, комунітаризм = ком'юнітаризм, кондиціонал = кондиціональ, міф = міт, сцієнтизм = сасєнтизм, фізіономіка = фізіогноміка, теорія Ремзі = теорія Рамсея.

3) Словотвірні або дериваційні варіанти – варіанти, що різняться лише словотвірними афіксами:

(фр.) *anaphore* = *épanaphore*, *complétude* = *complètement*, *espérance* = *espoir*, *gnose* = *gnosticisme*, *inconscient* = *non-conscient*, *libertinage* = *libertinisme*, *opérationnisme* = *opérationnalisme*, *phénoménisme* = *phénoménalisme*, *probabilité* = *probabilisme*, *sémiotique* = *sémiologie*, *sensualisme* = *sensationnisme*;

(укр.) аполлонійське = аполлонівське, атомізм = атомістика, герметизм = герметика, деспотізм = деспотія, екфразис = екфраза, епікурейство = епікуреїзм, жертвопринесення = жертвопринищення, камералізм = камералістика, кондиціонал = кондиціоналіс, лібертінаж = лібертинізм, насилля = насильство, сполучник = злучник, фізіократія = фізіократизм.

За структурою синоніми поділяємо на такі:

– однокореневі синоніми (їх кількість у досліджуваній термінології незначна): (фр.) *phénoménisme* = *phénoménalisme*; (укр.) насилля = насильство;

– різнокореневі синоніми: (фр.) *narcissisme* = *l'amour de soi*, *prévision* = *prévoyance*, *vie* = *existence*; (укр.) блаженство = насолода, експлікація = пояснення, надія = сподівання.

В одиничному варіанті синонімів у мові не існує. Вони утворюють так звані синонімічні ряди, які починаються від двох елементів і можуть містити навіть до десяти й більше слів. У синонімічному ряді одне слово є найбільш нейтральним і найбільш вживаним, це слово називають домінантою. Інші терміни у синонімічному ряді, що називаються конститuentами, відрізняються від домінанти певними диференційними семантичними ознаками. Кількість синонімів-елементів у синонімічному ряді філософської термінології коливається від трьох до п'яти одиниць.

За кількістю термінів у синонімічному ряді розрізняємо такі:

– триелементні синонімічні ряди:

(фр.) *antinomie* – *antilogie* – *antiphrase*, *aperception* – *sentiment* – *intuition*, *chose* – *noumène* – *substance*, *cohérence* – *agrégation* – *connexion*;

(укр.) інгеніум – винахідливість – здібність, сила – міць – наснага, первісний – первозданний – первобутній, любов – кохання – милість;

– чотириелементні синонімічні ряди:

(фр.) *complétude* – *achèvement* – *complètement* – *finitude*,

positivisme logique – *néo-positivisme* – *empirisme logique* – *empirisme rationnel*;

(укр.) вірність – відданість – незрадливість – незрадність, захоплення – захват – адмірація – уподобання;

– п'ятиелементні синонімічні ряди:
 (фр.) *identité – accord – coïncidence – communauté – similitude, inné – naturel – instinctif – congénital – infus, interprétation – analyse – commentaire – déchiffrement – compréhension;*
 (укр.) *обман – брехня – неправда – омана – кривда, аналіз – розгляд – розбір – тлумачення – інтерпретація, туга – журба – смуток – печаль – сум.*

Виділяємо такі термінні словосполучення на позначення історичних філософських напрямів, течій, шкіл, доктрин чи концепцій, які різняться за прізвиськом компонентом науковців, причетних до створення концепції:

(фр.) *Neo-Darwinism = Weismannisme;*

(укр.) *неодарвінізм = вейсманізм.*

Епонімічні терміни-словосполучення можуть різнитися кількістю науковців-засновників:

(фр.) *thèse de Church = thèse de Church-Turing;*

(укр.) *Теза Черча = Теза Черча-Тюрінга.*

Можна виокремити таку синонімію філософських терміносполучень, за якої змінюється опорний структурний елемент словосполучення, наприклад (укр.) *математичне сподівання = математичне очікування.*

Деякі словосполучення, навпаки, утворюють синонімію шляхом зміни залежних мовних елементів словосполучення (субстантивних або атрибутивних):

(фр.) *théorie de la calculabilité = théorie de la récursion, empirisme logique = empirisme rationnel;*

(укр.) *теорія обчислюваності = теорія рекурсії, логічний емпіризм = раціональний емпіризм.*

Прикладом синонімії філософської терміносполучення, де змінюється як опорний структурний елемент, так і залежні мовні елементи, є триелементний синонімічний ряд:

(фр.) *paradoxe de Hempel = paradoxe du corbeau = ornithologie en chambre;*

(укр.) *парадокс Гемпеля = парадокс воронів = вірності Гемпеля.*

Висновки. Синонімія вважається небажаним явищем у термінології, оскільки це свідчить про початковий етап формування терміносистеми, але на етапі формування української наукової мови у період національної бездержавності синонімічні найменування вважаємо позитивним явищем, оскільки постає можливість відібрати найвдаліші терміни з-поміж усіх синонімічних номінацій.

Із синонімів варто вибирати один термін, який був би зручним у користуванні та науково точним. Віддаючи перевагу одному з двох чи кількох синонімів, важливо звернутися до історії слова, щоб виявити його семантичні зміни у процесі його термінологізації тощо. Проблема стандартизації та уніфікації термінології стосується усіх галузей знань і потребує багато зусиль як мовознавців, так і фахівців певної галузі.

Дослідження термінологічного апарату філософської термінології у французькій та українській мовах дало змогу виявити у її складі графічні, фонетико-графічні, словотвірні або дериваційні варіанти синонімічних терміноодиниць. За структурою синоніми поділяються на однокореневі та різнокореневі. У синонімічному ряді кількість синонімів-елементів коливається від трьох до п'яти одиниць.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булаховский Л. А. Введение в языкознание. Москва, 1954. Ч. 2. 174 с.
2. Вакуленко М. О. Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 361 с.
3. Головин Б. Н. Лингвистические основы учения о терминах. Москва : Высшая школа, 1987. 104 с.
4. Гринёв-Гриневич С. В. Терминоведение : учебное пособие для студентов высших учебных заведений. Москва : Академия, 2008. 304 с.
5. Даниленко В. П. Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов. *Исследование по русской терминологии*. Москва : Наука, 1971. С. 7–67.
6. Даниленко В. П. Русская терминология: опыт лингвистического описания. Москва : Наука, 1977. 248 с.
7. Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. ЕУМ: Українська мова : енциклопедія. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
8. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ : Академія, 2014. 368 с.
9. Лейчик В. М. Термины-синонимы, эквиваленты, варианты. *Актуальные проблемы лексикологии и словообразования*. 1973. № 2. С. 103–107.
10. Налепин В. Л. Справочное пособие: стандартизация научно-технической терминологии: словарь терминов. Москва, 1983.
11. Панько Т. І. Українське термінознавство. Львів : Світ, 1994. 216 с.
12. Реформатский А. А. Мысли о терминологии. *Современные проблемы русской терминологии*. Москва, 1986.
13. Саламаха М. Я. Синонімічні відношення в англійській термінології сфери охорони довкілля. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2013. Вип. 653. С. 127–133.
14. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.
15. Сосюр Ф. де. Труды по языкознанию. Москва : Прогресс, 1977. 695 с.

16. Суперанская А. В. Общая терминология: вопросы теории. Москва : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. 248 с.
17. Татаринов В. А. Теория терминоведения. Теория термина: история и современное состояние. Москва, 1996. Т. 1.
18. Шелов С. Д. О вариативности и синонимии в терминологии. *Известия Российской Академии Наук. Серия: Литература и язык*. 2014. Т. 73. № 5. С. 3–17.
19. Ярцева Б. Л. Языки мира: проблемы языковой вариативности. Москва : Наука, 1990. 214 с.
20. Cabré M.-T. La terminologie, Théorie, méthode et applications, traduction J. Humbley et M. Cormier, Armand Colin. Paris : Presses de l'Université d'Ottawa, 1998.
21. Gaudin F. Pour une socioterminologie : des problèmes sémantiques aux pratiques institutionnelles. Publications de l'Université de Rouen, 1993. (hal-01090348).
22. Lyons J. Introduction to theoretical linguistics. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 520 p.
23. Lyons J. Linguistic semantics: An Introduction. Cambridge : Cambridge University Press, 1995. P. 61.
24. Petit G. Synonymie et dénomination. *Linx*, 2005. P. 97–112.
25. Sager J. Pour une approche fonctionnelle de la terminologie. *Henri Béjoint et Philippe Thoiron, dir. Le Sens en terminologie*. Lyon : Presses Universitaires de Lyon, 2000. P. 40–60.

REFERENCES

1. Bulakhovskiy L. A. Vvedeniye v yazykoznaniiye [Introduction to linguistics]. Moscow, 1954. Vol. 2. 174 p. [in Russian].
2. Vakulenko M. O. Ukrayins'ka terminolohiya: kompleksnyy linhvistychnyy analiz [Ukrainian terminology: complex linguistic analysis]. Ivano-Frankiv'sk: Foliant, 2015. 361 p. [in Ukrainian].
3. Golovin B. N. Lingvisticheskiye osnovy ucheniya o terminakh [Linguistic foundations of the doctrine of terms]. Moscow : Vysshaya shkola, 1987. 104 p. [in Russian].
4. Grin'ov-Grinevich S. V. Terminovedeniye : ucheb. posobiye dlya stud. vyssh. ucheb [Terminology : textbook. manual for students. of higher educational institutions]. Moscow : Akademiya, 2008. 304 p. [in Russian].
5. Danilenko V. P. Leksiko-semanticheskiye i grammaticheskiye osobennosti slov-terminov. Issledovaniye po russkoy terminologii [Lexico-semantic and grammatical features of word-terms. Research on Russian terminology]. Moscow : Nauka, 1971. P. 7–67. [in Russian].
6. Danilenko V. P. Russkaya terminologiya : opyt lingvisticheskogo opisaniya [Russian terminology : the experience of linguistic description]. Moscow : Nauka, 1977. 248 p. [in Russian].
7. EUM: Ukrayins'ka mova : entsyklopediya [ULE : Ukrainian language : encyclopedia] / Rusaniv'skyy V. M., Taranenko O. O., Zyablyuk M. P. ta in. Kyiv : Ukr. entsykl. im. M. P. Bazhana, 2004. 824 p. [in Ukrainian].
8. Kocherhan M. P. Vstup do movoznavstva : pidruchnyk dlya studentiv filolohichnykh spetsial'nostey Vyshchyykh Navchal'nykh Zakladiv [Introduction to Linguistics : a textbook for students of philological specialties of higher educational institutions]. Kyiv : Akademiya, 2014. 368 p. [in Ukrainian].
9. Leychik V. M. Terminy-sinonimy, ekvivalenty, varianty [Terms-synonyms, equivalents, variants]. *Aktual'nyye problemy leksikologii i slovoobrazovaniya*. Novosibirsk, 1973. Vol. 2. P. 103–107. [in Russian].
10. Nalepin V. L. Spravochnoye posobiye : Standartizatsiya nauchno-tekhnicheskoy terminologii : slovar' terminov [Reference manual : Standardization of scientific and technical terminology: a dictionary of terms]. Moscow, 1983. [in Russian].
11. Pan'ko T. I. Ukrayins'ke terminoznavstvo [Ukrainian terminology]. L'viv : Svit, 1994. 216 p. [in Ukrainian].
12. Reformatskiy A. A. Mysli o terminologii. Sovremennyye problemy russkoy terminologii [Thoughts on terminology. Modern problems of Russian terminology]. Moscow, 1986. [in Russian].
13. Salamakha M. YA. Sinonimichni vidnoshennya v anhlomovniy terminolohiyi Sfery okhorony dovkillya [Synonymous relations in English terminology in the field of environmental protection]. *Naukovyy visnyk Chernivets'koho universytetu: hermans'koyi filolohiya*. 2013. Vol. 653. P. 127–133. [in Ukrainian].
14. Selivanova O. O. Linhvistychna entsyklopediya [Linguistic encyclopedia]. Poltava : Dovkillya-K, 2010. 844 p. [in Ukrainian].
15. Saussure F. de. Trudy po yazykoznaniiyu [Works on linguistics]. Moscow : Progress, 1977. 695 p. [in Russian].
16. Superanskaya A. V. Obshchaya terminologiya : Voprosy teorii [General terminology : Questions of theory]. Moscow : Knizhnyy dom "LIBROKOM", 2012. 248 p. [in Russian].
17. Tatarinov V. A. Teoriya terminovedeniya. Teoriya termina: Istoriya i sovremennoye sostoyaniye [Theory of terminology. Theory of the term: History and current state]. Moscow, 1996. Т. 1. [in Russian].
18. Shelov S. D. O variativnosti i sinonimii v terminologii [About variability and synonymy in terminology]. *Izv. Rus. Akad. Nauk. Ser. lit. i yaz.* 2014. Т. 73. № 5. P. 3–17. [in Russian].
19. Yartseva B. L. Yazyki mira : problemy yazykovoy variativnosti [Languages of the world : problems of linguistic variability]. Moscow : Nauka, 1990. 214 p. [in Russian].
20. Cabré M.-T. La terminologie. Théorie, méthode et applications, traduction [Terminology, Theory, method and applications, translation]. J. Humbley et M. Cormier, Armand Colin. Paris : Presses de l'Université d'Ottawa, 1998. [in French].
21. Gaudin F. Pour une socioterminologie: des problèmes sémantiques aux pratiques institutionnelles [About a socioterminology: from semantic problems to institutional practices]. Publications de l'Université de Rouen. 1993. (hal-01090348). [in French].
22. Lyons J. Introduction to theoretical linguistics. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 520 p.
23. Lyons J. Linguistic semantics: An Introduction. Cambridge : Cambridge University Press, 1995. p. 61.
24. Petit G. Synonymie et dénomination [Synonymy and denomination]. *Linx*, 2005. P. 97–112. [in French].
25. Sager J. Pour une approche fonctionnelle de la terminologie [About a functional approach of terminology]. In: Henri Béjoint et Philippe Thoiron, dir. *Le Sens en terminologie*. Lyon : Presses Universitaires de Lyon, 2000. P. 40–60. [in French].